

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

II. De legitimatis Matrimoniô Rescriptô.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62672)

non defunt alia poenæ, quibus ejus iniquitas pleclatur.

ARTICULUS II.

De Legitimatis Matrimonio Parentum.

SUMMARIUM.

32. Liberi naturales legitimantur matrimonio parentum:
33. Etiam si hoc solummodo ratum,
34. In mortis articulo,
35. Sine denuntiationibus, coram patre tamen & testibus,
36. Cum persona, nobilitate, opibus &c. multum inaequali, contractum, Mediatum,
38. Aut putativum tantum sit.
39. Eodem prolem putativè naturalem legitimari, negantium,
40. Et affirmantium DD. benignior ac verior Opinio.
41. Eodem, etiam mortuo patre, legitimantur nepotes:
42. Dummodo parentes ad conjugium tempore conceptionis,
43. Vel natiuitatis proli fuerint habiles.
44. Hanc legitimationem non impedit aliorum liberorum contraditio:
45. Ad eamque necessaria non sunt nuptialia instrumenta.
46. Eadem legitimati legitimè natorum iura omnia consequuntur,
47. Capaces evadunt Ordinum, beneficiorum &c. Ecclesiasticorum,
48. Et successoris hereditaria:
49. Cui non obstat prævia donatio omnium bonorum.
50. Idem gaudent nobilitate paren-

tum, usque in Principatibus &c. succedunt.

31. Eos fratribus antè legitimè natis postponentium,
52. Et præferentium Opiniones:
53. De usque sensus Auctoris.

EA legitimè initi fœderis nuptialis vis est; ut eò conjunctorum etiam antè illegitimè genitas proles legitimas constituat: dummodo hæ non fuerint spuria, sed naturales, earumque parentes ad justas nuptias habiles seu Canonicè aliquò obstaculo non impediti, per famigeratum textum *et Tanta 6.* quò Alexander III. Exoniens. Episcopo rescribens, *Tanta*, inquit, est vis matrimonii; ut, qui antea sunt geniti, post contractum matrimonium, legitimi habeantur. Si autem vir, vivente uxore sua, aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit, licet post mortem uxoris eandem duxerit, nihilominus spurium erit filius & ab hereditate repellendus.

Atque hoc & c. i. hæc Rubr. relatio ejusdem Papæ rescriptò Constantini M. de solis liberis in concubinato ex ingenua jam natis, non etiam de nascituris, à Zenone Imp. primùm restituta *l. Divi 5.* dein ab Anastasio & Justiniano Imp. *l. Jubemus 6. l. Si quis 10. & l. Nuper 11. C. de Naturalib. liber.* ad naturales, ex quibuscunque fœminis jam susceptas & in posterum suscipiendas, proles protracta Constitutio, Apostolicè auctoritate approbata & amplissimè recepta est addèd; ut inter ejusmodi parentes subsecutus matrimonii contractus ad tempus, quò proles nata aut concepta fuit, juris fictione retrahatur; itaque, sublata maculâ & antecedentis turpitudinis vitio purgato, proles perinde habeatur, ac si ex matrimonio, inter parentes jam tunc inito, fuisset suscepta, *Glossa in e.*
Tanta

Tanta cit. V. Legitimi, ubi Panormit. n. 4. Sarmiento Lib. 1. Select. cap. 5. n. 8. Pontius Lib. 11. de Matrim. cap. 1. à n. 3. & Palao Traët. 13. disp. 4. p. 1. §. 2. n. 2. Ratio id statuendi fuit favor liberorum & ipsius matrimonii. Illorum quidem; quia sic alienæ culpæ evadunt pœnam, & legitimè natorum jura consequuntur. Istius verò; quia illegitimè copulati ad legitimam sive matrimonialem conjunctionem amore liberorum alliciuntur.

33. Atque hæc liberorum legitimatio locum habet, quantumvis parentum matrimonium sit Primò solummodo ratum; quia illos legitimandi vis concessa est matrimonio: cujusmodi verè est, quod tantum est ratum, Pontius *cap. cit. n. 16.* & Barbosa *in c. Tanta cit. n. 12.*

34. Secundò, coram proprio Parocho & testibus contractum à senibus, infirmis & constitutis in articulo seu proximis mortis; cum enim à talibus inita matrimonia jure subsistant, veri matrimonii effectus & antè susceptas proles legitimandi vim sortiuntur, Covarruvias *p. 2. de Sponsal. cap. 8. §. 2. n. 10.* & Pontius *cap. cit. n. 7.*

35. Tertiò, coram iisdem, sed denuntiationibus sine dispensatione & justa causa omiſſis, contractum à personis non laborantibus impedimento dirimente; cum enim matrimonii ita initi valorem illarum temeraria omiſſio non impediatur, *c. 1. & c. Tanta cit.* dispositioni locum relinquet, Sanchez *Lib. 3. de Matrim. disp. 44. n. 2.* & *cit. Barbosa n. 10.*

36. Quartò, à viro, v.g. nobilitate, opibus, aliisque dotibus & qualitatibus præcellente, initum cum plebeia, paupere aut aliunde vili fœmina; cum enim hujusmodi disparitas conjugii valori non obſtet, etiam non impedit, quò minus eò liberi naturales antè suscepti legitimi

evadant, Covarruvias *cit. cap. 8. §. 2. n. 20.* & Fachineus *Controvers. Lib. 3. cap. 57.* & Palao *Traët. 13. disp. 4. p. 1. §. 2. n. 6.*

Neque contra hoc facit; quòd Novell. 74. *pr. V. Sed & aliud*, ex meretrice natus matrimonio non legitimetur, cum; quia hac in re sanctioni Imperiali prævalet Ecclesiastica *c. Tanta cit.* parentum nuptiis antè susceptas proles legitimandi vim amplissimam conferens, Ipuris duntaxat exceptis: tum verò; quia *pr. cit.* textum de prole vulgò concepta & de meretrice, quæ an illam ex eo, cui postea nupsit, vel ex alio viro conjugato aut soluto conceperit, incertum est, exaudit & propter incertitudinem illam matris nuptiis non legitimari, cum Panormit. *in c. Innotuit 20. de Elect. n. 17.* tradit Jason *Vol. 2. Consil. 234. in fine.*

37. Quintò, mediatum, sive à prolis illegitimæ parentibus initum, mortuo conjugè, cui illorum alter post illam jam susceptam fuit legitimè copulatus, Panormit. *in c. cit. n. 3. cit.* Covarruvias *§. 2. n. 14.* Pontius *n. 15.* & Barbosa *n. 7.* Ratio est; quia ad naturalis proles legitimationem *cc. cit.* aliud non exigitur, quàm; ut ejus pater matrimonium ineat cum matre, quæ susceptæ proles tempore potuit esse uxor: quod tali casu impletur. Unde ex tribus prolibus eorundem parentum prima & tertia legitima, secunda autem illegitima esse potest: quod contingit, cum Titius v.g. post primam prolem ex Bertha genitam matrimonio jungitur Caiæ, eoque constante secundam prolem suscipit ex adulterino concubitu cum Bertha: postea verò, Caiâ mortuâ, tertiam ex eadem Bertha sibi legitimè copulatâ procreat. Hæc satis certa

Dubium autem primò est de matrimonio

U u

38.

monio putativo, in Ecclesiæ facie bona fide contracto; huic enim antè susceptam prolem verè naturalem legitimandi vim cum Panormit. in *c. Tanta cit.*, negant *citt.* Covarruvias §. 2. n. 20. Sarmiento *cap. 6. n. 2.* Molina *Tract. 2. de l. & l. disp. 172. n. 11.* & nostræ Universitatis in signe decus Fachin. *Lib. 3. Controvers. cap. 55.* eâ persuasi ratione; quòd *c. cit. pr.* ea vis non bonæ fidei, sed ipsi matrimonio adstruatur: id autem, quod est solummodo putativum, revera matrimonium non sit, neque veniat ejus nomine simpliciter & propriè accepto. Cum ergo legum verba accipienda sint de eo, quod simpliciter & propriè denotant, *c. Inter corporalia 2. V. Sed neque, de Translat. Episc. & l. Non aliter 69. ff. de Legat. 3.* matrimonii nomine *c. Tanta cit.* veniet, quòd simpliciter & propriè matrimonium est: non quòd esse erroneò iudiciò existimatur.

At non benignior duntaxat proli, sed juri quoque magis consentanea est opinio Pontii *cit. cap. 1. n. 13.* Palao *Tract. 17. disp. 4. p. 1. §. 2. n. 4.* & Gonzalez in *c. Cum inter cit. n. 6.* ejusmodi conjugio putativo antè genitas proles naturales legitimandi vim adstruentium cum Ant. de Butrio in *c. Tanta cit.* Molina *ICT. Lib. 3. de Primogen. cap. 1. n. 11.* Garcia *p. 7. de Benef. cap. 2. n. 30.* Suarez *disp. 50. de Censur. f. 1. n. 30.* & celeberrimo Universitatis nostræ Antecessore Canisio in *c. Tanta cit. n. 2.* Ratio satis firma est; quòd, cum ejusmodi matrimonium in Ecclesiæ facie & præviis denuntiationibus inittum ea vi polleat; ut prolem legitimam producat, *c. Cum inter & e. Ex tenore citt.* non sit ratio, cur non etiam naturalem antè editam legitimam reddat: imò legitimandæ vis necessariò etiam huic proli; cum, ut dictum, ad istius susceptæ tempus fi-

ctione Juris retrotrahatur, *arg. c. Tanta cit.* ac proinde sicut, si istius susceptæ tempore inter parentes inittum jam constitisset, prolem legitimam reddat.

Ex hac ratione planè subtritur adversæ partis fundamentum; quia *c. Tanta cit.* matrimonii nomen largè accipi, eòque legitimandi vim eandem verò & putativo, bona fide in Ecclesiæ facie & præviis denuntiationibus inito, collatam, ex *c. Cum inter & e. Ex tenore cit.* eamque vim ad naturalis proli susceptæ tempus reduci, ex *c. Tanta cit.* junctâ Glossâ *V. Legitimi*, liquet.

Dubium secundo & celebris controversia est, an parentum matrimonio legitimetur proles verè, aut etiam tantum putativè naturalis, sive nata ex parentibus laborantibus impedimento dirimente, quòd uterque aut saltem alter ignoravit. Negativam enim videntur gravissimi TT. & ICT. quos *cit.* Covarr. *n. 16.* refert & cum ipso *citt.* Molina *n. 11.* Sarmiento *l. cit.* Fachineus *cit. cap. 55.* Garcias *n. 33.* & novissimè Haunold. *Tom. 1. de l. & l. Tract. 4. n. 13.* sequuntur, propter generalitatem textus *c. Tanta cit.* sine ulla inter bonam & malam fidem distinctione legitimari negant prolem, quæ marito vivente, ex aliena, ac proinde ex personis ad nuptias repleta inhabilibus est nata. Rationem reddunt; quòd, cum quis dat operam rei illicitæ, non ejus opinio sive existimatio, sed rei veritas inspiciatur, *l. Eum qui 18. §. 3. ff. de Injuriis.* Cum ergo soluta, & carnaliter cognosci patiens, rei illicitæ operam det, rei veritas, scilicet quòd impedimentò v.g. ligaminis ad matrimonium cum complice ineundum inhabilis sit, inspicietur, & quoad effectum legitimandæ proli spuria censetur, non naturalis: quòd valide confirmant ex *c. fm. §. Si quis verò, de clandest. despons.* quòd textu

textu filii ex matrimonio clandestino, inito in gradu prohibito, à parentibus istius ignaris geniti (non eorum opinione; sed, quod matrimonium contra Ecclesiæ prohibitionem clam contrahendò rei illicitæ operam darent, rei veritate inspecta) illegitimi pronuntiantur.

40. Huic tamen ita roboratæ Opinioni Negativæ Affirmativam, tanquam proli & matrimonio favorabiliorem, & magna etiam ratione nixam, cum Glossa in *c. Tanta cit. V. Aliam* & Hostiensis in *c. cit.* præferunt Tholos. *Lib. 10. Syntag. cap. 5 n. 4.* Sylvester *V. Filius, q. 8.* Caninius in *c. cit. n. 2.* Steph. Gratianus *Discept. cap. 83.* Pontius *cit. cap. 2. n. 8.* Palao *cit. p. 1. §. 3. n. 9.* & alii, hanc suam sententiam fundantes in *c. Cum inter & c. Ex tenore cit.* ex quorum textuum decisione conjugum, imò eorum unius tantum cum impedimento dirimente contrahentis, bona fides sufficit; ut ex ipsis nata proles legitima sit. Cur non sufficiat ad prolem per matrimonium postea initum legitimandam? quia copula respectu ejus, qui impedimentum ignoravit, non habet rationem adulterii, incestus &c. ac proinde respectu ejus proles non est spuria, sed naturalis. Quæ ratio confirmatur; quia, si tempore copulæ matrimonium initum jam fuisset, proles propter bonam illorum fidem legitima fuisset, *c. Cum inter & c. Ex tenore cit.* Ergo propter eandem bonam fidem legitimabitur per matrimonium postea initum; quia hoc ad susceptæ prolis tempus retrotrahitur, ut in *c. Tanta cit.* plerique notant, & adversarii non inficiantur.

In contrarium allata, licet contemnenda & levia non sint, sine difficultate tamen diluuntur. Textus quidem *c. cit.* quia malæ fidei ideo non meminit; quòd in tali copula mala fides, quando

abfuisse non probatur, præsumatur adfuisse, ut notat Palao *cit. n. 9.* Ratio verò; quia in dante operam rei illicitæ veritas inspicitur in iis, quæ ex opere formaliter, non materialiter tantum illicito oriuntur, *arg. can. Inebriaverunt, 15. q. 1.* quò textu Loth solius ebrietas, quam formaliter admisit; non incestus (materialiter duntaxat commissi) culpam dicitur contraxisse, Pontius *l. cit. n. 10.* Confirmatio denique desumpta ex *§. Si quis cit.* quia ignorantia impedimenti in clam contrahentibus vel non præsumitur, vel præsumitur esse tantum affectata vel crassa & supina, juxta notata à Viviano in *§. cit.* & ipsò Barbosa *n. 10.* quæ scientiæ æquiparatur, *arg. l. Nec supina ff. de l. & f. l. & c. fin. de Constitut. in 6.* Glossa in *can. Turbatur 12. V. Omnis ignorantia 1. q. 4. & Gaill. Lib. 2. observat. 48. à n. 15.*

Dubium tertio est, an, sicut mediato matrimonio, sic etiam mediatae proles legitimentur sive, ut eodem sensu DD. passim loquuntur, an per matrimonium avi legitimentur nepotes ex filio naturali. Non quidem, isto adhuc vivente; quia eò ipsò; quòd ejusmodi matrimonio legitimus evadat filius, legitimi procul dubiò etiam erunt nepotes ex ejus matrimonio nati: quibus, quò minus respectu avi legitimorum jura consequerentur, paternorù tantum natalium defectus, ejusmodi legitimatione sublati, obstabat. Sed, eò jam mortuò: quem avi matrimonio legitimari, cum Baldo in *l. Benignius 18. ff. de LL.* & nonnullis aliis negat Ant. Gabriel, *de Legitimat. concl. 1. n. 52.* eà ductus ratione; quòd avi matrimonio nepotes legitimentur dependenter à suo parente: per cujus personam, sicut avo conjunguntur, sic etiam ex istius matrimonio proveniens paterna legitimitio ipsis communicatur.

U u 2

Cum er-

Cum ergo ipsorum pater jam mortuus avi matrimonio non legitimeretur, etiam non legitimabuntur ejus jam mortui nepotes; quia per medium, quod cum uno extremorum conjungi non potest, conjungi non possunt extrema, *arg. l. Sella 7. §. 1. ff. de Servit. pred. rustic.*

Sed melius, matrimonio avi ex mortuo filio nepotem legitimari, defendunt *citt. Covarruvias §. 2. n. 19. Fachineus cap. 56. Molina disp. 172. n. 10. & Haunoldus n. 133.* Rationem solidam & claram reddunt; quod, ut dictum, avi matrimonium fictione Juris retrahatur ad tempus, quod ejus filius, nepotis pater, est susceptus. Cum ergo, si filius suscepti tempore matrimonium inter avum & aviam nepotis jam constitisset, iste fuisset legitimus, matrimonio etiam post mortem patris sui inito legitimus nepos non minus erit, quam fuisset, si patre suo adhuc vivente, matrimonium initum fuisset. Confirmatur ex *l. Si filium §. ff. de Grad. & affinit.* secundum quam adoptatus in filium naturalis filii, jam mortui, frater censetur. Cur non etiam ob avi matrimonium legitimus evadat nepos, licet matrimonium contractum sit post obitum patris? Ejus certe legitimationi non obstat inhabilitas medii, scilicet patris; quia imprimis supposita sui ex isto procreatione, per quam conjungitur suo avo, ab istius matrimonio, cum concubina inito, legitimatione nepoti comunicatur immediate, ut ex communi recte notat Gonzalez *in c. Tanta cit. n. 3.* Deinde pater legitimationis habilis & particeps fuisset, si matrimonium suae procreationis tempore, ad quod fictione Juris retrahitur, jam extitisset, Pontius *cit. cap. 1. n. 25.*

42. Dubium quarto est de tempore, quod parentes esse debent habiles ad contrahendum matrimonium; ut, hoc subsequen-

do, proles legitimeretur. Sufficere, si tales sint tempore conceptionis, quantumvis ob superveniens impedimentum, v.g. affinitatis, inhabiles sint tempore natiuitatis, communis sensus est DD, quia proles concepta, cum de ejus commodo agitur, pro nata habetur, *l. Qui in utero 7. ff. de Statu homin.* ita enim ingenua est proles, edita à matre, quae libera saltem fuit tempore conceptionis, *l. Et servorum §. 2. ff. Eadem Rubr. & ff. Instit. de Ingenuis.*

An sufficiat, parentes ad matrimonium habiles fuisse tempore natiuitatis, controversa est; Baldus enim *in l. Paulus 11. ff. de Statu homin. citt. Sarmiento cap. 5. Garcias cap. 2. n. 38. & Zaccarius ad hanc Rubr. n. 18.* id sufficere negant: affirmant autem praeter Interpp. & DD. alios *citt. Covarruvias §. 2. n. 2. Molina disp. 172. n. 4. Gutierrez de Matrim. cap. 72. à n. 6. Sanchez Lib. 8. de Matrim. disp. 7. n. 10. & citt. Pontius cap. 3. n. 2.*

Illi moventur textibus *c. Tanta cit. ibi, Si aliam cognoverit, & ex ea prolem susceperit: l. Paulus cit.* quae ex matrimonio (ob defectum consensûs avi aut patris, Jure Civili ad valorem requisiti, *l. Nuptia 2. ff. de Ritu nupt.*) irrito suscepta proles pro illegitima habetur, licet, avo jam mortuo, sit nata, & *l. Ex libera 6. C. de Suis & legit. liber.* quae conceptus ex servo & libera pro spurio habetur, quamvis patris libertas superveniat & natalibus restituatur.

Isti verò suam & veriorum sententiam desumunt ex clarissimo textu *l. Nuper 11. C. de Natural. liberis,* circa cujus finem Imp. generaliter & sine exceptione ait, *In questionibus, in quibus de statu liberorum est dubitatio, inspicendum tempus partus vel conceptionis, prout id exigit favor & utilitas liberorum.* Idem aperit.

apertissimè traditur *Novell. 89. cap. 8. ver-*
bis, Tempus illud (conceptionis vel par-
*tus vel intermedium) *valere magis præ-**

cipimus, quod utilius sit nascenti. Con-

firmatur paritate libertatis; nam, ut pro-

les ingenua sit, sufficit matrem conceptio-

nis vel partus tempore liberam fuisse, *l. Et*
servorum § 1. Qui in utero cit. Ergo

etiam legitimabitur, si parentes ad matri-

monium tempore conceptionis vel nativi-

tatis (aut inter utramque mediò aliquò,

arg. l. Qui in utero cit. § 1. Instit. de
Ingenuis) ad matrimonium habiles fue-

runt, ut cum *citt.* DD. arguit Palao *cit.*
disp. 4. p. 4. §. 3. n. 7.

Neque enim aliud persuadent tex-

tus in contrarium allegati; quia imprimis

c. Tanta cit. illa solum proles illegitima

habetur, quæ, vivente propria uxore, ex

alia non solum concepta, sed etiam nata est;

proles enim suscepta non dicitur ante na-

tivitatem. Unde argumentò à contrario

ductò infertur, natam, uxore non amplius

vivente, ac proinde ex parentibus, saltem

nativitatis tempore habilibus ad matri-

monium, istò cum matre subsecutò, legiti-

marum, ut iterum arguit *cit.* Palao *n. 5.*

Deinde; quia *l. Paulus cit.* filius post mor-

tem avi pro illegitimo habitus ideo fuit;

quod non constaret de vero consensu,

quò matrimonium, prius invalidum, po-

stea fuerit confirmatum, ut probè ad-

vertit Fachineus *cap. 50. cit.*

Minus ad rem facit *l. Ex libera cit.*

quia eà agitur de filio, qui ex libera & ser-

vo (ad contrahendum verum matrimo-

nium Jure Civili inhabilibus *l. Cum an-*
cillis 3. C. de Incest. nupt.) sicut conce-

ptus, sic etiam natus est; quia *l. cit.* verbò

Conceptus natum significari, ex Cuiacio

observat Pontius *l. cit. n. 7.*

44. Dubium quintò est, an proles natu-

ralls parentum matrimonio etiam legiti-

metur, si isti & alii eorum liberi contra-

dicant. Et istorum quidem contradi-

ctione illorum legitimationem non im-

pediri de Jure Canonico, ex communi

DD. sensu docent, *citt.* Covarruvias *n. 12.*
§ 16. & Molina *n. 5.* quia legitimatio est

favor concessus ipsi matrimonio, *c. Tanta*
cit. cui privatorum contradicção aut re-

nuntiatio non potest prævalere, *c. Si dili-*
genti 12. de Foro compet. & arg. l. Jus
Agnationis 34. ff. de Pactis. Idem spe-

ctatò Civili obtinere, aliqui negant; quòd

hòc Jure consensum filiorum ad legitima-

tionem quamcunque requiri; ac proinde,

his saltem invitis, eam non procedere,

disertè habeatur *Novell. 89. cap. 11.* Huic

tamen Juri dispositionem Canonicam

prævalere, & in terris Imperii observan-

dam, à DD. receptum, monent *citt.* Pon-

tius *n. 22.* & Palao *§. 2. n. 10.*

Dubium sextò est, an ad talem legiti- 45.
 mationem requirantur instrumenta nu-

ptialia, quibus dos aut propter nuptias

donatio constituatur. Non quidem ite-

rum de Jure Canonico; secundum hoc

enim ab illis, sicut valorem matrimonii,

sic legitimationem non pendere, patet ex

c. Tanta cit. istam matrimonio tribuente,

nullà ejusmodi instrumentorum aliarum-

ve solennitatum factà mentione. Sed

Civili, quò ea exigì, volunt *citt.* Covar-

ruvias *n. 8.* & Fachineus *cap. 51.* eà moti

ratione; quod, licet aliàs hòc etiam Jure

nuptiæ contrahentium consensu inean-
l. Nuptias 30. ff. de R. J. cum ea tamen,

quacum consuetudo prius habita fuit, sine

dotalibus instrumentis illas non contrahi,

pateat ex *§. fin. Instit. de Nuptiis & Novell.*
89. cap. 8. verbis *Si quis igitur dotalia*
scripserit &c. justas esse nuptias, & filios
vel precedentes vel postea conceptos legi-
timos esse, scimus.

Nihilominus, hòc etiam Jure ad le-

gitimationem per matrimonium ejusmo-

di instrumenta necessaria non esse, defen-

U u 3 dunt Do-

dunt Donell. *Lib. 2. Comment. cap. 11. cit.* Pontius *cap. 1. n. 20.* & Palao, § 2. n. 8. propter relatum *Novell. 89.* textum, quò nuptialia instrumenta, non magis ad legitimatorem, quàm ad nuptias necessaria sunt. Cùm ergo necessaria non sint ad substantiam & valorem nuptiarum, *Novell. 74. cap. 4.* ibi, *Quia enim & antiqui promulgatum est legibus, & à nobis ipsis sunt hæc eadem constituta; ut etiam nuptia extra dotalia documenta ex solo affectu valeant & recta sint,* necessaria etiam non erunt ad valorem legitimatorem; sed solummodo ad certiore, sicut nuptiarum, sic etiam ex his provenientis legitimatorem liberorum probatorem, juxta *cit. Novella Rubricam,* quæ est, *De naturalium filiorum legitimatorem,* *Hau-noldus cit. Tract. 4. n. 124.*

46. Dubium septimò est, an filii naturales, subsecutò parentum matrimonio, verè legitimi evadant. Ratio dubitandi oritur ex *c. Tanta cit.* verbis, *Legitimi habeantur;* nam Verbò *Habeantur* fictionem importari, notat *Barbosa Usufreq. dist. 130. n. 4.* Sed hac in re semper mihi placuit doctrina *Covarruvix cit. §. 2. n. 30.* & *Gonzalez in c. Tanta cit. n. 4.* cum *Fortunio Garcia in l. Gallus 29. §. 5. ff. de Lib. & posthum. n. 270.* asserentium, eos à tempore matrimonii parentum verè & propriè: à tempore autem conceptionis vel nativitatibus usque ad tempus initi inter illos matrimonii fidei quidem tantum, sed ita legitimos evadere; ut legitimorum numero & nomine intelligantur, & verè legitimorum jura, specialiter non exceptis, omnia consequantur perinde, ut si ex matrimonio, inter parentes am tunc constante, essent procreati, *Novell. 89. cap. 8. & in fine.*

Neque contra hoc facit verbum *Habeantur;* quia ita habentur autoritate Juris, à cujus conditore, utpote habente

potestatem, prolata verba, *Legitimi habeantur,* æquivalent verbis, *Legitimi sunt;* sic enim statutò expressa verba, *Pro civibus habeantur.* & *Cives sint,* esse paria idèmq; denotare, in *c. Tanta cit.* observant *Panormit. n. 4.* *Alex. de Nevo n. 4.* & *Barbosa n. 14.*

In specie ergo sic legitimati Primò capaces sunt sacrorum Ordinum, beneficiorum, officiorum & dignitatum Ecclesiasticarum quarumcunque, obtinendarum sine dispensatione, exceptò solò *S. R. E. Cardinalatu,* cujus incapaces redditii primùm sunt à *Sixto V. Constitutione,* quæ incipit *Postquam* 1590, publicatà, *Barbosa in c. cit. n. 24. & 25.*

Secundò, capaces sunt hæreditariæ successione respectu majorum suorum, atque etiam cognatorum lineæ transversæ, etiam in feudis, emphyteusi Ecclesiastica, fideicommissis; ut, sicut legitimi nati, excludant substitutum sub conditione, *Si eò gravatus sine liberis decedat, cit. Covarruvias §. 2. n. 27. & 30.* & *Barbosa à n. 17.*

Tertiò, tali legitimatorem revocatur, donatio omnium vel majoris partis bonorum, sicut supervenientibus liberis, juxta *l. Si unquam §. c. de Revocand. donation. habentque sic legitimati querelam in officiosi & rumpunt testamentum patris perinde, ut si post id jam conditum essent nati; atque etiam admittuntur ad retractum,* *Barbosa l. cit. n. 27. & 29.*

Quartò, gaudent Nobilitate parentum, *Tiraquell. de Nobilit. cap. 15. n. 21.* hisque succedunt in Regnis, Principatibus & Majoratibus, qui expressè filiis ex legitimo matrimonio natis deferuntur; ut præferantur filiis postea natis ex iisdem parentibus matrimonio jam conjunctis, *cit. Barbosa n. 22.* multis DD. relatis, excipiens casus, quibus in fundatione per matrimonium legitimati expressè excluduntur,

duntur, aut legitime natis postponuntur, vel in illa de legitimo matrimonio natos admitti, pluries esset repetitum; ut, fundatorem quomocunque legitimatos excludere voluisse, dubitari vix possit.

51. An naturalis, per parentum matrimonium legitimatus, in Majoratu & juribus Primogenituræ etiam præferendus sit fratribus, post ipsum quidem, sed ex legitimo matrimonio natis, antequam mortuâ eorum matre inter naturalis parentes matrimonium contraheretur, dubium &, sicut momenti, sic difficultatis minimè levis controversia est inter Tiracuellum de Primogen. q. 134. n. 3. & 43. Molinam cit. disp. 172. n. 7. Gaill. Lib. 2. observat. 141. n. 3. & Gonzalez in c. 1. n. 9. Negativam: & citr. Covarruviam §. 2. n. 35. Canisium in c. Tanta cit. n. 3. & Pontium cap. 11. n. 9. Affirmativam propugnantes.

Illi præcipuè nituntur geminâ ratione. Una est; quòd legitime natis, eò ipsò; quòd prius legitimi sint, jus prælationis in Majoratu absolute quæsitum sit, antequam naturalis per parentum matrimonium legitimaretur: & jus illud subsecutum illorum conjugium non tollat; quia juri jam quæsito, si non exprimitur, à Principe non derogatur; ac proinde legitimatio in alterius, præsertim conjugii antè initi, præjudicium non retrahatur, arg. Novell. 74. cap. 1. & 2. Altera; quòd, cum ad alicujus juris assecutionem requiruntur duo, is potior sit, in cujus persona duo illa prius conveniunt, arg. l. Quoties 15. C. de R. V. eamque ob causam, cum ad successionem & prælationem requisita nativitas & legitimitas prius adsit in legitime nato, quam in legitimo, de Jure huic ille sit præferendus, Confirmatur à Molina cit. n. 7. in fine; quòd, si filius naturalis postea legitime nato præferretur, uxor prius ducta

graviter decepta esset: &, si id futurum scivisset, in matrimonium, ex quo tantum suarum prolium præjudicium timere poterat, sæpe nunquam consensisset.

Istorum unicum & ex hæcenus traditis deductum argumentum est; quòd ex una, matrimonium ob singularem ejus favorem fictione Juris retrahatur ad tempus, quòd filius natus est vel conceptus, & perinde habeatur, ac si eò tempore jam constitisset, & eò jam tempore iste ex legitime copulatis natus fuisset; ex altera verò parte, si eò tempore matrimonium jam initum & filius natus fuisset, ex matrimonio postea verè initò procreatis fratribus indubitate præferretur; & propterea ob matrimonii inter parentes postea contracti retrotractionem fratribus suis in Majoratu & aliis Primogenituræ juribus, specialiter non exceptis, absolute sit præferendus. Declaratur argumentum & confirmatur; quia copula cum concubina, ex qua filius naturalis est genitus, subsecutò cum ea matrimonio, fingitur fuisse conjugalis; ac proinde eà procreatus filius fratres postea natos, sicut nativitate sive origine ex patre, cui est succedendum, sic & legitimitate, altero ad successionem requisiti, præcedere Jure censetur.

53. Ex his Opinionibus in Praxi & tam judicandò quàm consulendò à priori Palao Disp. 4. p. 1. §. 2. n. 17. à posteriori verò Pontius cit. n. 9. asserunt, non recedendum. In puncto Juris ego probabilem utramque; posteriorem verò, sicut matrimonii favore, sic & rationis vi censeo potiozem, non obstantibus argumentis allatis pro priori; quia Imprimis legitime nato non jus absolutum, sed spes solummodo prælationis quæsitæ est sub conditione, Nisi prius natus, initò inter parentes & ad sue conceptionis tempus retrahendò matrimonio, spem illam elidat & acqui-

Et acquirat jus prelationis, ut l. cit. Caninius & Pontius contendunt; quia, cum actus aliquis ad tempus antequam à Jure retrotrahitur, retrotractio illa cum omnibus qualitatibus fieri solet, arg. l. Potior 11. ff. Qui potiores in pign. & propterea retrotractio matrimonio, etiam vis prolem legitimam reddendi censetur retrotracta. Deinde; quia neque prima uxor decepta, neque ejus filio Injuria illata dici valet, cum; quod huic Primogenituræ jura non competant absolute, sed sub conditione: & auferantur ex dispositione Juris, à quo deceptio & injuria nemini inferitur, arg. l. Sacra 9. §. 3. ff. de Divis. rerum: tum verò; quia uxor sibi imputare debet; quod Primogenituræ jura suæ proli pactis nuptialibus non confirmavit; quod in re, spectatò Jure & DD. sensu, dubia & controversa, cur fieri non potuerit, non apparet.

Excipiendi tamen sunt duo casus. Unus, quò res non amplius esset integra; quòd legitime natus ex cessione patris ante naturalis prius nati legitimationem jam sit in possessione Majoratus aliorumque jurium Primogenituræ; hòc enim casu locus esset *arg. l. Quoties cit. ut rectè advertit Prænob. & subtilis D. Collega Dominicus Bassus Decis. Justin. decis. 41. n. 7. in fine.* Alter, quò, ut jam monui, Majoratus fundator per subiequens matrimonium legitimos excluderet, aut eis legitime natos, vellet præferri; cum enim in ipsius potestate sit, ad successionem vocare, quos vult, legitime natos præferre legitimatis. & hos omnino excludere potest, *cit. Molina n. 9.*

ARTICULUS III.

De Legitimatis Principis Rescriptò.

SUMMARIUM.

54. Illegitimos legitimare potest Princeps supremus,
55. Ecclesiasticus & Secularis:
56. Et speciali Jure aliquando inferiores.
57. Princeps legitimat etiam spurios,
58. Ad effectus à sua potestate pendentes.
59. Non tamen id facit in præjudicium tertij,
60. Neque ad feuda & majoratus:
61. Nisi absolute potestate utatur.
62. Papa ad effectus politicos territorij sui temporali,
63. Non etiam extraneos subditos legitimat:
64. Nisi in dubio de valore conjugij parentum,
65. Vel exigente bono Ecclesie spirituali.
66. Papa legitimare potest, dispensando in radice matrimonij:
67. Siquidem aliquod,
68. Et non Naturali vel Divinò,
69. Sed humano tantum Jure irritum præcessit:
70. Idque facere etiam potest mortui parentibus,
71. Legem illud irritantem revocando.
72. Ita tamen non facitò legitimat in præjudicium tertij.
73. Exprimentia in rescripto; ut legitimatio subrepticia non sit.

Istius beneficiò illegitimè genitos consequi jura legitimorum & natalibus restitui, Juris est omnino explorati; cum id utroque Jure diserte proditum reperiat, ab Innocentio III. *e. Per venerabilem 13. pr. hæc Rubr. à Justiniano Novell. 89. cap. 9. ibi, Per nostrum rescriptum.* Jure non minus clara est ratio; cum enim liberi quidam illegitimi,